

עד עתה אינני מסוגל להבין מה עשתה סבתא דאברה וכיצד הטילה עליי כישוף בהר הקרח. הנה נפער פתאום חלל לרגליי, ואני מוצא עצמי יורד במדרגות תלולות, חרוטות בסלע הגירי ויורדות במהירות אל בטן האדמה, אפוף יופי חדש ולא מוכר, ושלוות עולם ננסכת בי. תחילה איני רואה דבר בחשכה האפורה שעוטפת הכול. חשבתי לעצמי שאם מאר דיברה על עולם זה כעל עולמה המושלם, היא ודאי צריכה להיות מאושרת, והתקשתי להבין מה לה ולהבלים שהעולם האחר מְזַמֵּן לה. כשם שאי-אפשר לתאר חלום כמות שהוא, כיוון שזמנים ומקומות מורכבים ומשתנים במהירות גדולה יותר מכוח תפיסתה של הַבֵּינָה, כך אינני יכול להסביר כיצד ידעתי שהאישה המקבלת את פניי שם למטה אינה רואה בי את הגוף, את הבשר, את האדם שבי, אלא ממש אותי. פשוט ידעתי. היא אף לא עיינה במחשבות ובהבלים שאני רגיל לדשדש בהם, אלא הביטה בי כבדרך אגב, כבאובייקט בהיר ופשוט. סתם כך, דע-ני, דני שדה. ועד אז לא עלה בכלל על דעתי עד כמה הדברים פשוטים ויפים כל כך.

ההבנה הזאת ריגשה אותי עד דמעות, עם זאת הבנתי שאסור לי להרפות מְזַכְרָה של מאר, גם במחיר ויתור על שמחת התובנה החדשה. אם לא אעשה כן, עלולים שוכני השאול לעשות בי כרצונם. אולי זו הייתה הפעם הראשונה בחיי שבחנתי את עצמי כפי שאני באמת ברובד הבסיסי ביותר, וכל זאת דרך עיניה המשקפות-כול של האישה המוזרה הזו: לא את הגוף, לא את המחשבות, ואני סבור שאף לא את הזיכרונות ואת הידע, אלא את דע-ני שדה כמות שהוא.

"לא הבטחתי דבר!" אמרתי לאישה המופלאה. "מה את חושבת שאני? ככה משליך מעליי הכול, כאילו כלום לא היה?"

"מה את חושבת שאני?" חזרה אחריי בבת צחוק.

"דאברה? סבתא דאברה? זו את שמתחפשת?! לא הבטחתי דבר!"

"דאברה?" צחקה, "המכשפת הזאת מלמעלה? אל תדאג, היא לעולם לא תרד נמוך כל כך. זה לא הסגנון שלה. אבל דע-ני, בלי קשר ללמעלה או ללמטה, כן הבטחת. שָׁכַח את מאר. לא נועדתם זה לזה. אינך בוגד ואף לא מועל באמון. אתה אדם טוב שמחפש משמעות. משמעות לא נמצאת בעיניים של מאר ואף לא בחיקה, לא בידיה ולא בסיפורי הפנטזיה שלה. רחוק מכך. רחוק כמרחק הבית שלך מביתה. אין קשר, אתה מבין?"

הלחש הנעים של האישה המופלאה הזו העלה בי דמעות בלתי צפויות. ידיה לחשו אף הן ורמזו, ואני בשלי: אוחז ברקותיי וממלמל שוב ושוב את המנטרה: "מאר-מאר-מאר", יודע שאם ארפה לרגע, הכול ייעלם ויתפוגג. שוב אהיה בוואן, שומע מוזיקה, ולא יהיה בלבי דבר מלבד שיממון ושגרה, שבהם אינני מכיר את מאר, לא את קורותיה המופלאים ולא את מגעה המרפרף, המנגן צלילים נשגבים על כלי נגינה לא מכאן. אין בלבי אלא הקשיים והחולְיִים שאנו מבוססים בהם ושום-כלום מהוד השמים, אשר מי שזוכה לכך צולח אותם במעוף אטי וקולח, והאדמה והאנשים נראים קטנים כל כך ובלתי משמעותיים. אני כאן, למטה, והשמים שם, הרחק מכל הישג יד או אף מבט.

"היא סיממה אותי, הזקנה הזאת. פשוט סיממה אותי," לחשתי אל האישה, ועברתי באחת לצעקה זוועמת: "מי את, לכל הרוחות, שאבטיח לך?!"

האישה אחזה בידי במגע חם ומרגיע. "איש לא סימם אותך, איש אינו רוצה ברעתך. תפסיק להתנהג כמו פרד עקשן. כל העולם מתגייס לטובתך, ואתה בועט!"
"דאברה, אה? שבת ללחוש, "זו את שלובשת ופושטת צורה, רק כדי שאבטיח."
"אינני דאברה, דע-ני. אני זו אני. שמי נע-מי."

"נע-מי. שם יפה. ולמה לעזאזל את רוצה שאבטיח? מה עשיתי לך? למה את מתערבת בעסק לא לך?"
"תפסיק להתנהג כמו ילד! אתה חושב שכשאתה מודיע שזה העסק שלך, הוא מפסיק להיות עסק של אחרים? אתה חושב שבעצם הקשר שלך עם מאר, אחרים אינם נפגעים, שזה לא נוגע להם, כי הוד מלכותו החליט שזה מה שהוא רוצה? מאר נאג'אר היא אישה ככל הנשים, לא טובה יותר ולא גרועה מדי. רצה המקרה ועיניכם נפגשו ולבכם שר. זה יפה אבל מצחיק, תסלח לי. זה נוגע ללב ועם זאת פתטי, לא כן?"

השתתקה לרגע וחייכה. "דע-ני, להיות מאושר זה אמנם העסק שלך, אבל העניין עם מאר כולל הרבה יותר מאשר רק אותך. רבים מעורבים בסיפור, גם אם אינם יודעים זאת כעת. תראה מה קרה לך: אתה חי עם אישה טובה, יש לך בת, בית, עבודה, חברים. די קשה, לא? ואז אתה מדמיון לך שאתה מאושר, וגורר את עצמך לעולם שאינו קיים, ובו קיימת אישה אחרת. ומה קורה לכם בו? לא אמת, לא אמת! דמיון מזויף, אושר מזויף ואהבה מזויפת. אהבה שלמעשה איננה עומדת במבחן. מותחים רגעים ספורים וחושבים שבכך אתם מצילים את העניין שבחייכם: מתוסכלים, כואבים, מפוחדים."
"את ג'ינית נחמדה, בחיי. אני לא מבין את דבריך, אבל אני מבין לפחות שאַת רוצה אַת טובתי. תודה, אין לי צורך."

"יש לך צורך דע-ני, יש לך, נזפה בי. "אני מציעה לך שפיות והיגיון תמורת ההרס שאתה ממיט על עצמך, ולא רק על עצמך."

"אבל אני לא יכול להבטיח! לא יכול!" קראתי בקול, "זה הלוא טירוף, הזיה, סתם חומר מסמם של דאברה המכשפה. אני רוצה את מאר."

"אני רוצה את מאר, עיוותה את פניה הג'ינית המשונה, "תביט בעצמך, אתה הולך עם מאר, וזה לחלוטין מעשה לא שפוי ולא תקין. אבל כשמחזירים אותך סוף סוף למציאות, אתה מחליט שסיממו אותך. דע-ני, אתה הוא שמסמם את עצמך. עכשיו אתה צריך לעבור תהליך גמילה, הבנת?"
בכיתי. המתיקות שהשרתה עלי הג'ינית הזאת, יצור זר שלא הכרתי רגע קודם, הייתה מעבר ליכולת ההכלה שלי. האישה המופלאה חיבקה את ראשי, ומגעה הנעים והחומל השכיח ממני הכול. במשך רגע ארוך היינו חבוקים כך, כשאני נאנק בבכי כבוש בחיקה.
"אני מבטיח, אמרתי. "ניפרד, אני ומאר, ולא נתראה."
"תודה דע-ני. ברוך שובך הביתה."

ואז היה שקט, ומולי עמד מישהו אחר. נע-מי נעלמה מעיניי אך כנראה גם נותרה לצדי, כי עוד חשתי את מגעה הנעים, המנחם והמחזק, גם אם לא היה זה מגע של חומר בחומר.
תחילה, באפרוריות של חושך-לא-חושך, נראה הדובר אליי מבחיל. אבל בשל קולו הרך כשייצב את עמידתו, נוכחתי לראות שלפניי עומד מעין אדם שפניו שילוב פני לטאה קדמונית ופני בן אנוש. מישהו במתווה מוכר לכאורה, אך זר מכל מה שהכרתי.
"שלום דאא-ני, אנחנו מכירים, דע-ני. מכירים מזמן."
"מכירים? אני מעולם לא ראיתי אותך."

"כן, כן, לא ראית. שחק את המשחק שלך. אני לא נעלב, אל דאגה. ראית אותי, חיית אותי כל רגע מחייך דע-ני, ועוד איך! פשוט לא הייתי חשוב מספיק להוד מעלתו כדי שישים אלי את לבו."
רק אז היכה בי רעיון חדש: "אני מת, נכון? אני פשוט מת. בארץ המתים או משהו כזה, כן? אבל אני לא זוכר ש..."

היצור מולי געה בצחוק. "מת? תגיד לי בן-אדם, למה לא עולה על דעתך לשאול אם אתה חי? מעולם לא שאלת עצמך אם אתה חי, נכון? רק האם אתה מת. אפילו לשאול אינך יודע, ומתפלא פתאום לגלות את הבנליות הכי בסיסית של חייך. אתה חי! איזו תגלית מעניינת!"

"מז'תומרת? ודאי שהייתי חי. רק לפני... ירדתי מהוואן, דיברתי עם סבתא דאברה –"

"זה חי? לימים הקטנים וחסרי המשמעות שלך אתה קורא חיים? אתה הלוא מת כל חייך, ופתאום כאן אתה נזכר שאולי יש אפשרות שחיית פעם. הצחקת אותי בן-אדם!" הוא פרש את שתי ידיו לצדדים, ועל פרצוף הלטאה הירוק ומכוסה הקשקשים שמבע אנושי דבק בו, נמתח חיוך ענקי, מוזר מכל חיוך שראיתי אי פעם.

"אל תדאג, דע-ני, אתה 'לא מת', כפי שאינך 'לא מת' גם למעלה. אבל מעולם לא היית חי באמת! כל חייך אינך אלא 'לא מת'."

"אבל כשאני עם מאר, אני חי... אני חי!" אמרתי בלהט והסתכלתי על ידיי ועל גופי, שהיו עכשו אמנם אני, אך אחרים ולא מוכרים לי.

"מאר? שוב אתה עם המאר הזאת! גם היא תמיד אומרת לך: דע-ני שתוק..."

"מה זה?" הנפתי ידי ברוגז, "מה יש לכם כאן למטה, למעלה, השד יודע? הסיפור שלי עם מאר חשוף וידוע כאן לכול? כל דכפין ייתי ויציע, מה?"

"כל מעשי בני האדם גלויים וידועים לפנינו, ובוודאי שכל מעשיך גלויים לפניך. הכל צפוי דע-ני, תמיד צופים בכך, ואין בזה שום דבר בעל משמעות, האמן לי. והצופה הראשי בך, הוא... אתה, פשוט אתה. חשבת על כך פעם? גם אם תסב את ראשך ותעסיק את עצמך בכול רק לא לחשוב על זה", אמר ברצינות, כיאה לחשיבות הדברים שנאמרו, ושוב העלה חיוך גדול על פניו.

פתאום פרץ בצחוק פרוע וקד קידה מוגזמת מגובה קומתו שהתנשאה לכמטר וחצי.

"נעים מאוד, עאזי לרשותך: קיצור של עזאל, קיצור של עזאל, קיצור של... לא משנה. מכיר מאיפ'שהו? אני חושש שכן, אנחנו מכירים ועוד איך. אתם מצטיינים בשכחה ובהדחקה, ובעזרתן אתם מנסים לשרוד בביצת האומללות והנאחס שיצרתם במו ידיכם. אבל לכל אחד יש העאזי שלו, תאמין לי!" הוא הניף את ידיו הארוכות ביחס לגופו.

"אה, אז אתם המחלה שבגללה אנחנו אומללים, וגם התרופה. נהדר, ממש אלוהי!" אמרתי בכעס.

היצור גחן אל פניי, פזל במהירות לצדדים בעיניו שכל אחת מהן הייתה חצי כדור לבן-אפור ואישון שחור כחור במרכזו ולחש: "כאן החברה' לא אוהבים את המושג הזה 'אלוהי'. אל תגיד אותו בקול, אה? זה פוגע ברגשותינו. ויש כאלה, כמו קנאים אצלכם על פני האדמה, שלוקחים את זה קשה מדי, והם לא כל כך צפויים, אז... תדע לך שכאן השם הזה הנו עלבון צורב. 'א-לו-הים' זו ההמצאה השטנית ביותר של בני האדם. מצאתם לכם פתרון לכל שאלה, ואתם עוד מתעלים על עצמכם ובוכים שאתם אשמים, או שהג'ינים אשמים בכל מה שקורה. מה, דע-ני?"

"טוב, אז אתם לא אלוהים" לחשתי.

"נו, דע-ני. אתה תייר מזדמן וכבר שופט. תירגע קצת ותקשיב קודם."

"אה, הבנתי. אתה המצפון, השכל הישר", נענעתי את ראשי.

"לא, לא, סליחה, עד כאן. תְּכַנֶּה אותי בכל השמות שבעולם, רק לא אלוהים ולא מצפון. אתה לא תופס, מה? אנו חלק מכם, החלק האנושי הממשי שלכם: האהבה, השנאה, הריגוש, הטוב והרע, האומללות ופרצי האושר הקצרים והחולפים. אנחנו העצבות והרגיעה שבין הקטסטרופות, עגמות הנפש, חוסר הפרגון והקנאה. אנחנו היסוד שלכם, המקור, אני אומר לך, הלוז שבאנושיות."

"עכשיו אני מבין!" הרמתי את קולי, "אתם אלה שמעוללים את כל הנאחס שבעולם! אתם בני הזונות של האשפתות הממררים את חיינו!"

"הי, הי, בלי להעליב. אורח לרגע וכבר פוגע? אתה יודע כמה אנשים היו מנשקים לי את הציפורן הקטנה כדי לראות את מה שאתה רואה עכשיו? חיים שלמים מבוזבזים בהתעמקויות בספרים, במדיטציות ובסדנאות אצל מי שכאילו רואים אור, תבונה קוסמית ושאר חרטוטים – וכל זה לשם מה? כדי לפגוש חלק מעצמם שהתעלמו ממנו, זנחו ואיבדו אותו במהלך החיים העלובים והאומללים שלהם. ואתה יודע מה מצחיק בכל הפארסה הזאת, דע-ני? הם אפילו לא תופסים שזה כל הסיפור. הם חושבים שיפגשו באליהו הנביא, בישו, במוחמד, בבודהה, בקרישנה, במלאכים, בחיזרים... אבל למורת רוחם, במקרה הטוב, וזה נדיר כשלעצמו, הם פוגשים את **עצמם**, הם פשוט הם. ומצחיק עוד יותר שהם יכלו לפגוש את עצמם כבר מזמן, בלי כל החארטות והמסעות לגילוי האור, העצמי, כל מה שתיגיד. אה, כמה מאכזב, ככה לפגוש בעצמך הקטן, הכלומניק הזה, שאליו שאפת כל חיך בלי לדעת!"

לרגע השתקתי, ואני עצמתי את עיני ושאלתי את עצמי אם הוא אכן מדבר או רק קול מהדהד בראשי. "תאמין לי. אנחנו לא ממציאים כלום," המשיך ללהג בקול חד וחודר אלי בטן. "אנחנו האנושיות שלכם, אנחנו היצר שגורם לתרנגולת להטיל ביצה, לזוג לאהוב, לאישה ללדת ולאמא להיניק, זה הכול. ואילו האשפה שאתם מפיקים – שתהיו לי בריאים! אין ולו יצור אחד בשמים או בשאול שיעשה זאת טוב יותר, יצירתי יותר. אתם, אתם שהוצאתם ממרתפי האנושיות שלכם את הנאחס, ואתם פורשים אותו לעיני כול, כמו שאמות אמותיכן פרשו את הכביסה לייבוש על גדת הנהר. אל תבואו עכשיו לבכות אצלנו או להאשים אותנו. כל זה הוא יציר כפיכם להתפאר!"

"ליידיס אנד ג'נטלמנס, לפניכם הגדולה ביצירות האנושות – **האומללות!** קבלו אותה! הנה דע-ני, התאהבת כמו מפגר בערבייה הזאת. תראה לי משהו יותר אנושי, נמוך, דביק ופתטי מההידלקות שלך על מאר המלאכית הקסומה. לא תמצא, תאמין לי. כי בניגוד לך, המאמין כי ראשך נוגע בשמים, לי יש דוקטורט על האשפה האנושית הזאת. ולכן אני אומר לך: אשפה, הכול אשפה. זרוק הכול ותתחיל לחיות, לכל הרוחות. חזור אל הבית שלך, אל שולק'ה ואוסי שלך, אל החברים שלך, אל התחביבים, ותחיה, פשוט תחיה. תחייך פה ושם בקורת רוח, לא כל הזמן, אבל מדי פעם. למה אתה חושב שהחיים הטובים הם יותר מטיפת שמחה מעת לעת?"

הנאום הסתיים בהנפת ידיים רחבה שנתמתחה מעבר לקצה שדה הראייה ונעלמה משם והלאה.

"ואתם מה? מה התפקיד שלכם בכל הסיפור? אתם השועלים הקטנים שנושכים בעקבים? אלה המחבלים בחיים והופכים אותם ממהו מבטיח לנאחס?"

"עזוב דע-ני. אתה מבין זאת טוב יותר ממני, אך מסרב להודות בכך בפני עצמך. זו הייתה הבחירה שלך, נכון? אבל עכשיו בוא, תממש את הסיבה שבגללה אתה כאן. תביע את עצמך באמת. תחשוב מה היית רוצה לראות יותר מכול, לחוש... הדבר הכי מטורף, הכמיהה הכי עמוקה בנפשך. תראה לכולם כאן מי אתה באמת, לא החרטוט הזה שאתה מנסה להציג כאן ללא הצלחה יתרה... בקש כל דבר והוא יתגשם."

"הכי מטורף?"

"הכי מטורף?" חזר הג'ין על השאלה בקול גבוה והעווה את פניו.

"אוח, יש לך לב קשה עלינו."

"לא, דע-ני, לי אין לב. לב הוא פריבילגיה אנושית. לך יש לב ולי אין, והנה אתה בועט כמו חמור: אני-אני-אני. דע-ני, הנה הזדמנות חייך. תן ביטוי לתעצומות שבך, לטוב ולנשגב שבך – בקש את הדבר המשמעותי ביותר לחייך, לעצמך. בקש והוא יתקיים!"

"או-קיי, אני רוצה לעוף."

"אוח, לא! תן לעצמך קרדיט," הוא הביט לצדדים לוודא שמישהו אינו מקשיב, קרב אליי ולחש: "אתה עושה לי בושות,מה אתך? החבר'ה כאן יתגלגלו מצחוק אם ישמעו את זה. עזוב! בשביל לעוף אתה לא צריך להגיע הנה ואתה לא צריך אותי. אם תרצה לעוף באמת, תמצא את הדרך. אבל... סלח לי שאני מתערב, זה לא ממש הרצון שלך, זו לא המהות שלך, זו לא התקווה שמלווה אותך בעומק הנפש, ובוודאי זו לא השאיפה שלך. מה זה 'אני רוצה לעוף'? תחליט, אתה בן אנוש או ציפור? אתה מאמין שהציפורים נהנות כל כך? למה אינך חושב שאולי זו צורת תחבורה אבולוציונית, על יתרונותיה וחסרונותיה, כמו כל צורה אחרת, של הליכה על שתיים למשל? עוד מעט תגיד לי שאתה רוצה ללכת על ארבע, לא?"

"או-קיי עאזי, אז מה עכשיו? תביא לכאן את אבנר המ"פ, אני חייב לדבר אתו ולסגור מעגל. חוב אבוד שלא נותן לי מנוח."

"לדבר עם אבנר המ"פ? סבתא דאברה כבר נתנה לך על הראש, אבל זה לא הספיק לך, מה? תקן אותי אם אני טועה: איזה דבר חשוב יש לך למסור, שבשבילו יעלה אבנר מ... משם לא יודע איך לכנות זאת, לדבר אתך?"

לא השבתי לו, אולם בלבי אמרתי שעבורי אבנר היה אחד האנשים המשפיעים ביותר על חיי. חשבתי על פניו שרודפות אותי כל השנים, על הפצוע עם הבטן המרוסקת וחצי החיוך שידע כי נותרו לו רק רגעים ספורים לנשום, וגם על המשפט: "תגידו לְרוֹתָהּ..." וככה מת.

"דע-ני, הוא אתך לכל הרוחות! מה עוד אתה רוצה? שיצור ערפלי יעלה כאן ועכשיו ויגיד לך: "אהלן דע-ני, אני אבנר, מה חדש? מה קורה?" תוציא לך מהראש: אין אבנר יותר, מאפיש אבנר המ"פ. כל מה שיש זה מה שזוכרים אתה ודוקטור שמוליק וכל שאר החבר'ה מהמחלקה, אם הם זוכרים בכלל. זה אבנר, אין אחר. מאיפה אתה חושב שהוא יבוא לך פתאום?"

"אני רואה שאתה לא רוצה לעזור לי, רק לצחוק עליי. לך לעזאזל, עאזי..."

"דע-ני, תירגע, זה לא זה."

"אז מה זה, לכל הרוחות? אתה יכול להגשים כל משאלה, אבל כל משאלה שאני רוצה היא לא משאלה טובה מספיק. עזוב אותי, עאזי, קלטתי אותך. אתה סתם מבלבל את המוח."

"וואללה צודק, אדון דני שדה, מודה בהכנעה," קד קידה מוגזמת, "בוא נשכח מזה, ואולי פעם תיזכר ותדע מה... בינתיים בוא תפגוש מישהו מעניין באמת שלא ראית אפילו בחלום הכי הזוי."

"מה עכשיו? תראה לי את מלך הטרולים?"

"מלך?" צחק, "אתם אנשים, יש לכם מטפורות, משהו!"

עאזי הניע את ידו הירוקה בתנועה מוגזמת, ואלמלא נרתעתי הצדה היה נוגע בגבי. פסענו כמה פסיעות ועצרתי.

"מה העניין?"

"לאן עכשיו? הגיע זמן שאחזור." אמרתי בשקט. דאגה הציפה אותי שמא אני באמת מת, והללו מתלוצצים על חשבון חיי הקודמים.

"תחזור, תחזור, אל תדאג. כל חייך עוד לפניך. מה אתה רץ פתאום? אתם בני האדם, ממש מצחיקים. בוכים כשרע לכם ורוצים משהו אחר. מקבלים משהו אחר, ובוכים שרוצים לחזור למקום שבו היה לכם רע."

"ואם לא ארצה לחזור?"

"לא תרצה לחזור? תרצה, תרצה, אל דאגה. אתה לא דג, ולכן לא תישאר במים."

חייכתי לרעיון שצץ פתאום על מים כדימוי שניתן באמצעותו לתאר את מצולות השאול. שקט נפל עלינו. הלהג המתמשך עייף אותי. עצמתי את עיניי ופקחתי אותן שוב, אך הייתי עדיין מה שאני, במקום שבו לא היה אור ואף לא חושך. רוח קרירה ליטפה את פני.